

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

КАФЕДРА СТОМАТОЛОГІЇ ДИТЯЧОГО ВІКУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
доц. І. Солонинко

[Handwritten signature]

2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Дитяча хірургічна стоматологія (4 курс)
ОК 28.3

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 «Стоматологія»
кваліфікації освітньої «Магістр стоматології»
кваліфікації професійної «Лікар-стоматолог»

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
стоматології дитячого віку

Протокол № 6
від « 31 » травня 2023 р
Завідувач кафедри

доц. Колесніченко О.В.

«Затверджено»

профільною методичною комісією
зі стоматологічних дисциплін

Протокол № 2
від " 16 " червня 2023 р
Голова профільної
методичної комісії

[Handwritten signature]
проф. Варес Я.Е.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Колесніченко О.В., завідувач кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького, к.мед.н., доцент;
Солонько Г.М., к.мед.н., доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького;
Гірчак Г.В., к.мед.н., доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького;
Пришко З.Р., к.мед.н., доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького;
Малко Н.В., к.мед.н., доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького;
Єфремова О.В., к.мед.н., доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила Галицького.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Мокрик О.Я., к.мед.н., доцент кафедри хірургічної та щелепно-лицевої хірургії ЛНМУ імені Данила Галицького.
Бучковська А.Ю., к.мед.н., доцент кафедри терапевтичної стоматології ЛНМУ імені Данила Галицького.

Зміни та доповнення до програми навчальної дисципліни на 2023-2024 н.р.

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки
	Змін та доповнень немає		

Завідувач кафедри стоматології дитячого віку
доцент **Колесніченко О.В.**

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» складена відповідно до проекту Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань **22 Охорона здоров'я**

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності **221 Стоматологія**

(код і найменування спеціальності)

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Дитяча хірургічна стоматологія – це навчальна дисципліна, що надає змогу студентам оволодіти *на фантомах* певними стоматологічними маніпуляціями, що використовуються в клініці при видаленні тимчасових та постійних зубів, лікуванні періоститів щелеп від тимчасових та постійних зубів. Набуті таким чином спеціальні (фахові) компетенції студенти в подальшому використовують у процесі роботи безпосередньо з пацієнтами. На фантомах черепа студенти оволодівають технікою проведення позаротових та внутрішньоротових анестезій, а також відпрацьовують навички типового та атипового видалення тимчасових та постійних зубів, проводять ушивання лунки зуба після його видалення при розвитку кровотечі. На моделях щелеп оволодівають технікою розтину підокісних абсцесів з локалізацією на комірковому відростку та піднебінні.

Опис навчального плану з дисципліни

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин			Семестр	Види контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій	Практичних			
Дитяча хірургічна стоматологія	90	6	38	46	VIII	диф. залік
Кредитів ECTS	3					

Предметом вивчення навчальної дисципліни “ Дитяча хірургічна стоматологія ” є:

- устаткування кабінету хірургічного профілю, основні стоматологічні інструменти та правила роботи з ними, забезпечення асептики та антисептики під час хірургічного прийому, дезінфекція і стерилізація стоматологічного інструментарію та обладнання;
- особливості будови щелепових кісток та м'яких тканин у дітей;

Міждисциплінарні зв'язки

“ Дитяча хірургічна стоматологія ” як дисципліна

- а) ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії людини; гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами;
- б) закладає основи вивчення студентами таких клінічних дисциплін, як дитяча терапевтична стоматологія, ортодонтія;
- в) базується на вивченні студентами пропедевтичних дисциплін стоматологічного профілю: дитяча терапевтична стоматологія, ортодонтія та інтегрується з цими дисциплінами;
- г) інтегрується з наступними клінічними дисциплінами: дитяча терапевтична стоматологія, ортодонтія;
- д) формує уявлення про необхідність профілактики стоматологічних захворювань.

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни “Дитяча хірургічна стоматологія” є оволодіння на фантомах технікою виконання стоматологічних маніпуляцій, що використовуються у клініці при видаленні тимчасових та постійних зубів, лікуванні періоститів щелеп від тимчасових та постійних зубів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Дитяча хірургічна стоматологія” є:

- підготовка студентів до роботи в хірургічно- стоматологічному кабінеті шляхом вивчення стоматологічного обладнання, сучасних стоматологічних матеріалів та інструментів, правил роботи з ними; дезінфекції та стерилізації стоматологічного інструментарію;
- опанування на фантомах технікою виконання хірургічно- стоматологічних маніпуляцій.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

інтегральна:

Здатність розв'язувати задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю “Стоматологія” у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог.

Загальні :

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
- ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК11. Здатність працювати в команді.
- ЗК12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні):

- ФК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- ФК 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
- ФК 3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
- ФК 4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно - лицевої області.
- ФК 6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

- ФК 8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
- ФК 9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 10. Спроможність до організації та проведення лікувально евакуаційних заходів.
- ФК 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
- ФК 12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
- ФК 13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
- ФК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
- ФК 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
- ФК 16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.
- ФК 17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.
- ФК 18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Демонструвати на фантомах виконання стоматологічних маніпуляцій при лікуванні зубів у дітей:

- Інфраорбітальна анестезія (екстра- та інтраоральний способи).
- Туберальна анестезія.
- Палатинальна анестезія.
- Різцева анестезія.
- Мандибулярна анестезія.
- Торусальна анестезія.
- Ментальна анестезія (екстра- та інтраоральний способи).
- Видалення тимчасових зубів.
- Видалення постійних зубів.
- Зупинка кровотечі після видалення зуба шляхом ушивання лунки.
- Розтин підокісного абсцесу твердого піднебіння.
- Розтин підокісного абсцесу щелеп.
- Розтин абсцесу м'яких тканин.

. Вирізняти особливості застосування принципів асептики та антисептики в клініці дитячої терапевтичної стоматології:

- вивчити сучасні вимоги до стерилізації інструментів в клініці дитячої стоматології;
- усвідомити важливість дотримання правил асептики та антисептики на дитячому стоматологічному прийомі;
- засвоїти норми контролю за ефективністю стерилізації;
- визначати методи попередження умов для поширення інфекції в дитячих закладах.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі “Матриця компетентностей”.

Матриця компетентностей

Прк-ті.	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	Загальні компетентності				

ЗК1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати сучасні тенденції розвитку галузі та показники, що їх характеризують	Вміти проводити аналіз професійної інформації, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
ЗК2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Знати особливості професійної діяльності лікаря-стоматолога.	Вміти якісно здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за якість професійної діяльності.
ЗК3.	Здатність застосовувати знання у практичній діяльності	Знати методи реалізації знань у вирішенні практичних завдань.	Вміти використовувати фахові знання для вирішення практичних завдань.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень.
ЗК4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Знати державну мову, включно професійного спрямування	Вміти користуватися державною мовою для здійснення професійної діяльності і спілкування.	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності із використанням державної мови	Нести відповідальність за використання державної мови під час спілкування з пацієнтами, колегами.
ЗК5.	Здатність спілкуватися англійською мовою	Володіти іноземною мовою на рівні, достатньому для професійного спілкування	Вміти користуватися іноземною мовою для здійснення професійної діяльності і спілкування.	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності із використанням мови.	Нести відповідальність за використання іноземної мови під час спілкування з пацієнтами, колегами.
ЗК6.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Мати сучасні знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за безперервний розвиток професійних знань та умінь.
ЗК7.	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел	Мати достатні знання із пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел	Вміти проводити аналіз опрацьованої інформації.	Застосовувати отриману інформацію у професійній діяльності	Нести відповідальність за застосування отриманої інформації у професійній діяльності.
ЗК8.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	Знати методи реалізації знань у вирішенні практичних завдань професійної діяльності	Вміти використовувати фахові знання для адаптації та дій в новій ситуації.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за якість виконання професійних завдань в новій ситуації.
ЗК9.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Знати методи реалізації знань у виявленні, постановці та вирішенні проблем професійної	Вміти використовувати фахові знання для виявлення та вирішення проблем професійної	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності з метою виявлення, постановки та вирішення	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.

		діяльності	діяльності.	проблем професійної діяльності.	
ЗК 11.	Здатність працювати в команді.	Знати способи колективної взаємодії під час роботи у команді	Вміти використовувати знання для вибору стратегії спілкування під час колективної взаємодії	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за безперервний професійний розвиток
ЗК 12.	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Здатність оцінити стан навколишнього середовища на підставі інформації з відповідних джерел та його можливий вплив на стоматологічне здоров'я.	Вміти аналізувати показники якості навколишнього середовища та їх вплив на стан здоров'я населення..	Забезпечувати якісне виконання професійних завдань в умовах збереження навколишнього середовища.	Нести персональну відповідність за дотримання правил збереження навколишнього середовища при виконанні професійних завдань
ЗК 13.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Знати свої соціальні та громадські права і обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію.	Нести відповідальність за свою громадянську позицію та діяльність
ЗК 14.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Знати свої соціальні та громадські права і обов'язки як члена суспільства.	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію.	Нести відповідальність за свою громадянську позицію та діяльність
Спеціальні (фахові компетентності)					
ФК1.	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані	Знати алгоритми обстеження дітей із запальними процесами ШЦЛД у дітей	Вміти проводити стоматологічного обстеження дітей із запальними процесами ШЦЛД у дітей	Спілкуватися і взаємодіяти з батьками дитини і викладачем під час виконання стоматологічного обстеження дітей із запальними процесами ШЦЛД	Нести персональну відповідальність за правильність виконання стоматологічного обстеження дітей із запальними процесами ШЦЛД у дітей
ФК2.	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	Знати показання до призначення лабораторних та інструментальних досліджень, що застосовуються при	Вміти інтерпретувати дані лабораторних та інструментальних досліджень, що застосовуються при обстеженні із запальними	Спілкуватися і взаємодіяти з колегами і викладачем під час аналізу результатів лабораторних та інструментальних досліджень, що застосовуються при обстеженні	Нести персональну відповідальність за правильність інтерпретації , результатів лабораторних та інструментальних досліджень, що застосовуються при обстеженні із запальними процесами ШЦЛД у дітей

		обстежен із запальними процесамиЩЛД у дітей	процесами ЩЛД у дітей	із запальними процесами ЩЛД у дітей	
ФК3.	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, з пухлинами м'яких тканин ЩЛД у дітей остаточної, супутній діагноз, невідкладні стани.	Знати провідні клінічні ознаки пухлина м'яких тканин та кісток ЩЛД та невідкладних станів у дітей на різних етапах їх розвитку.	Вміти визначати попередній, клінічний, остаточної, супутній діагнози пухлин м'яких тканин ЩЛД	Спілкуватися і взаємодіяти з колегами і викладачем під час визначення попереднього, клінічного, остаточної, супутнього діагнозів	Нести персональну відповідальність за правильність визначення попереднього, клінічного, остаточної, супутнього діагнозів .
ФК4.	Спроможність планувати та проводити заходи з профілактики захворювань органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	Знати сучасні методи профілактики захворювань органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки у дітей.	Вміти планувати та проводити заходи з профілактики захворювань органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки у дітей різного віку.	Спілкуватися і взаємодіяти з колегами, батьками, вчителями під час планування та проведення заходів з профілактики захворювань органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки у дітей.	Нести персональну відповідальність за правильність планування та проведення заходів з профілактики захворювань органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки у дітей.
ФК5.	Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки	Знати сучасні методи лікування із запальними процесами ЩЛД у дітей на різних етапах їх розвитку, які засновані на принципах доказової медицини.	Вміти проектувати процес надання стоматологічної допомоги із запальними процесами ЩЛД у дітей на різних етапах їх розвитку, які засновані на принципах доказової медицини.	Спілкуватися і взаємодіяти з колегами і викладачем під час визначення принципів лікування із запальними процесами ЩЛД у дітей на різних етапах їх розвитку, які засновані на принципах доказової медицини.	Нести персональну відповідальність за правильність визначення принципів лікування із запальними процесами ЩЛД у дітей на різних етапах їх розвитку.
ФК6.	Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки	Знати основні принципи раціонального харчування, що можуть бути застосовані при запальних процесах ЩЛД у дітей	Вміти визначати раціональний режим харчування при запальних процесах ЩЛД у дітей	Спілкуватися і взаємодіяти з викладачем і батьками при визначенні раціонального режиму харчування при лікуванні запальних процесів ЩЛД у дітей	Нести персональну відповідальність за правильність визначення раціонального режиму харчування при лікуванні запальних процесів ЩЛД у дітей
ФК 7.	Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із запальними процесамиЩЛД у дітей з супутніми соматичними захворюваннями	Знати особливості перебігу запальних процесів ЩЛД дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Вміти виконувати відповідно до алгоритмів стоматологічні маніпуляції з запальними процесами ЩЛД у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Спілкуватися і взаємодіяти з батьками і викладачем під час виконання стоматологічних маніпуляцій для лікування з запальними процесами ЩЛД у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Нести персональну відповідальність за правильність виконання стоматологічних маніпуляцій для лікування з запальними процесами ЩЛД у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.

ФК8.	Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.	Знати алгоритми виконання стоматологічних маніпуляцій під час лікування запальних процесів ЩЛД у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Вміти виконувати відповідно до алгоритмів стоматологічні маніпуляції для лікування запальних процесів ЩЛД у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Спілкуватися і взаємодіяти з колегами і викладачем під час виконання стоматологічних маніпуляцій для лікування запальних процесів ЩЛД у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.	Нести персональну відповідальність за правильність виконання на фантомах стоматологічних маніпуляцій для лікування запальних процесів ЩЛД у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.
ФК9.	Спроможність проводити лікування основних захворювань щелепно-лицевої ділянки у дітей	Знати сучасні клінічні настанови і протоколи лікування основних захворювань щелепно-лицевої ділянки у дітей	Вміти застосовувати сучасні клінічні настанови і протоколи при лікуванні основних захворювань ЩЛД у дітей	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності з метою виявлення, постановки та вирішення проблем професійної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
ФК10.	Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.	Знати основні вимоги до організації лікувально-організаційних заходів.	Вміти організувати та провести лікувально-евакуаційні заходи.	Встановлювати зв'язки із різними групами при проведенні лікувально-евакуаційних заходів.	Нести відповідальність за наслідки організації та проведення лікувальної евакуації
ФК11.	Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.	Знати основну тактику та методи надання екстреної медичної допомоги.	Вміти провести екстрену медичну допомогу	Вміти контактувати з різними групами медичних фахівців під час надання екстреної медичної допомоги.	Нести відповідальність за результати надання екстреної медичної допомоги.
ФК12.	Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології	Знати сучасні методи скринінгового обстеження в стоматології з метою виявлення груп ризику захворювань ЩЛД у дітей	Вміти організувати і провести скринінгове обстеження з метою виявлення груп ризику захворювань ЩЛД у дітей	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності з метою виявлення, постановки та вирішення проблем професійної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
ФК13.	Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).	Знати основні параметри, що характеризують стан навколишнього природного середовища та їхній вплив на здоров'я дитячого населення	Вміти аналізувати параметри, що характеризують стан навколишнього природного середовища та їхній вплив на здоров'я дитячого населення	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності з метою виявлення, постановки та вирішення проблем професійної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.

ФК14.	Спроможність ведення нормативної медичної документації.	Знати форми нормативної медичної стоматологічної документації	Вміти правильно вносити необхідну інформацію у медичну стоматологічну документацію	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести персональну відповідальність за якість ведення медичної стоматологічної документації.
ФК15.	Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	Знати джерела державної, соціальної та медичної інформації	Вміти аналізувати інформацію з джерел державної, соціальної та медичної інформації	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
ФК16.	Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД.	Знати реабілітаційні заходи, що можуть бути застосовані при лікуванні пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД	Вміти проводити реабілітаційні заходи при лікуванні пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
ФК17.	Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.	Знати свої соціальні та громадські права і обов'язки як лікаря-стоматолога	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до професійних прав і обов'язків.	Здатність відстояти свою громадянську та соціальну позицію.	Нести відповідальність за свою громадянську позицію та діяльність
ФК18.	Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.	Знати основні правила надання домедичної допомоги за протоколами тактичної медицини.	Вміти надавати домедичну допомогу відповідно до протоколів тактичної медицини.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності з метою надання домедичної допомоги	Нести відповідальність за результати надання домедичної допомоги за протоколами тактичної медицини

Програмні результати навчання:

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна “Дитяча хірургічна стоматологія”:

- ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2). : порушення пропорції обличчя; біль в м'яких тканинах щелепно-лищевої ділянки; головний біль; змінений колір шкірних покривів, слизової оболонки порожнини рота; елементи ураження на шкірі та слизовій оболонці порожнини рота; лімфаденопатія; макроглотія; макрохейлія; мацерація кутів рота; зубні відкладення; печія слизової оболонки; порушення смаку; порушення функцій смктання, ковтання, патологічна рухомість зубів; наявність інфільтрату в щелепно-лищевої ділянці; обмеження у відкриванні рота; ясенева, пародонтальна, кісткова кишеня.
- ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лищевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5). гістоморфологічне дослідження біоптату лімфатичних вузлів, слинних залоз, слизових оболонок, м'яких тканин; аналіз вмісту глюкози у крові; загальний аналіз крові; загальний аналіз сечі; біохімічний аналіз крові; імунологічне дослідження при стоматологічних захворюваннях; аналіз коагулограми; інтерпретація променевої діагностики слинних залоз; цитологічне дослідження органів та тканин зубощелепного апарату; мікробіологічне дослідження ротової рідини, мазків зі СОПР, пародонта).
- ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лищевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).
- ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).
- ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.
- ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.
- ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН 9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття 13 обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).
- ПРН 12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.
- ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).
- ПРН 14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- ПРН 15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.
- ПРН 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.
- ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.
- ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.
- ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
- ПРН 20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
- ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком

6).

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

Результати навчання:

Результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна “Дитяча хірургічна стоматологія”:

1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці дитячої стоматології.
2. Демонструвати на фантомах виконання анестезії при видаленні зубів у дітей.
3. Обрати та демонструвати на фантомах вміння застосовувати основний стоматологічний інструментарій та використати його в дитячій стоматології при:
 - видаленні тимчасових та постійних зубів ;
 - вскриття періостальних абсцесів на верхній та нижній щелепах
4. Вирізняти особливості застосування принципів асептики та антисептики в у клініці дитячої стоматології

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Дитяча хірургічна стоматологія” студент повинен знати:

- Анатомо-фізіологічні особливості будови м'яких тканин та щелеп.
- Особливості іннервації щелепно-лицевої ділянки (ЩЛД).
- Особливості розташування фізіологічних отворів та виходу судинно-нервових пучків на кістках в залежності від віку дитини.
- Показання та протипоказання до проведення місцевих видів знеболення тканин ЩЛД (аплікаційне, інфільтраційне, провідникове).
- Сучасні місцевознеболювальні засоби, їх вибір, способи визначення переносимості анестетиків.
- Алгоритм виконання провідникових анестезій у дітей різного віку.
- Місцеві та загальні ускладнення під час проведення анестезій, їх профілактика та методи лікування.
- Показання до проведення хірургічних втручань у ЩЛД у дітей з використанням загального знеболення.
- Анатомічні особливості будови тимчасових та постійних зубів, щелеп, їх іннервацію та васкуляризацію.
- Терміни фізіологічної зміни зубів у дітей.
- Покази та протипокази до видалення тимчасових зубів у дітей.
- Покази та протипокази до видалення постійних зубів у дітей.
- Хірургічний інструментарій для видалення зубів у дітей.
- Етапи видалення зубів.
- Особливості методики видалення тимчасових та постійних зубів.
- Місцеві ускладнення під час та після видалення зубів, їх профілактика та лікування.
- Особливості видалення зубів у дітей із захворюваннями серцево-судинної та ендокринної систем, а також із захворюваннями системи крові.
- Особливості будови та розвитку щелеп та щелепних м'яких тканин у дітей різного віку та їх вплив на перебіг запальних процесів.
- Клінічний перебіг гострого та хронічного періоститу щелеп одонтогенного та неодонтогенного походження.
- Клініко-лабораторні критерії диференційної діагностики гострих та хронічних періоститів.
- Лабораторне обстеження та інтерпретація результатів дослідження дитини, хворої на періостит щелепи.
- Методи знеболення для виконання періостотомії.

- Принципи хірургічного лікування періоститів щелеп.
- Принципи медикаментозного лікування періоститів щелеп.
- Показання та методи фізіотерапевтичного лікування періоститів щелеп.
- Профілактику розвитку ускладнень.
- Особливості будови, розвитку, васкуляризації та іннервації кісток щелеп та навколощелепних м'яких тканин у дітей різного віку.
- Етіологію та патогенез гострих остеомієлітів.
- Клінічний перебіг гострого остеомієліту одонтогенного та неодонтогенного походження.
- Критерії діагностики та диференційної діагностики гострих запальних процесів кісток.
- Рентгенологічні ознаки при остеомієлітах щелеп.
- Методи лабораторного обстеження дитини, хворої на остеомієліт щелепи.
- Комплексне лікування остеомієліту щелеп різного генезу та перебігу.
- Особливості хірургічного лікування гострого остеомієліту щелеп.
- Ускладнення при гострих остеомієлітах та їх профілактику.
- Етіологію та патогенез хронічних остеомієлітів.
- Клінічний перебіг хронічного остеомієліту одонтогенного та неодонтогенного походження.
- Критерії діагностики та диференційної діагностики хронічних запальних процесів кісток.
- Рентгенологічні ознаки при остеомієлітах щелеп.
- Методи лабораторного обстеження дитини, хворої на остеомієліт щелепи.
- Комплексне лікування остеомієліту щелеп різного генезу та перебігу.
- Особливості хірургічного лікування хронічного остеомієліту щелеп.
- Ускладнення при хронічних остеомієлітах та їх профілактику.
- Особливості будови лімфатичної системи у дітей.
- Топографо-анатомічний розподіл груп лімфатичних вузлів ЩЛД.
- Особливості перебігу запальних процесів м'яких тканин у дітей.
- Визначення термінів «лімфаденіт», «періаденіт», «аденофлегмона».
- Класифікацію лімфаденітів ЩЛД за етіологічним чинником, глибиною розташування, анатомо-топографічним розташуванням, клінічним перебігом.
- Методи обстеження дитини із гострим та хронічним лімфаденітом ЩЛД.
- Клінічні прояви різних форм лімфаденітів ЩЛД.
- Особливості клінічних проявів захворювань, з якими проводять диференційну діагностику лімфаденітів.
- Нормальний склад периферичної крові у дітей різного віку та зміни показників її при лімфаденітах.
- Додаткові методи дослідження лімфатичних вузлів у дітей.
- Загальні положення хірургічного лікування аденоабсцесів ЩЛД та лінії розтинів залежно від їх локалізації.
- Фази загоєння рани після розтину аденоабсцесу.
 - Принципи медикаментозної терапії гострих та хронічних лімфаденітів.
 - Фізіотерапевтичні методи лікування гострих та хронічних лімфаденітів ЩЛД.
- Топографо-анатомічні ділянки обличчя, їх межі та сполучення.

- Особливості перебігу запальних процесів м'яких тканин у дітей.
- Визначення термінів «запальний інфільтрат», «набряк», «абсцес», «флегмона», «аденоабсцес», «аденофлегмона».
- Класифікацію абсцесів та флегмон ЩЛД за шляхом проникнення збудника, глибиною розташування, анатомо-топографічним розташуванням навколо щелеп.
- Використання додаткових методів дослідження та показання до їх проведення.
- Нормальний склад периферичної крові у дітей різного віку та зміни його при абсцесі та флегмоні.
- Клінічні прояви поверхневих та глибоких абсцесів і флегмон ЩЛД.
- Клінічні прояви захворювань з якими проводять диференційну діагностику абсцесів та флегмон.
- Ускладнення абсцесів та флегмон різної локалізації.
- Загальні положення хірургічного лікування абсцесів і флегмон ЩЛД. Лінії розтинів абсцесів та флегмон залежно від їх локалізації. Види дренажів.
- Фази ранового процесу, їх характеристику, препарати, які викорис- товують в різних фазах.
- Принципи медикаментозної терапії абсцесів та флегмон.
- Фізіотерапевтичні методи лікування абсцесів та флегмон.
- Особливості анатомо-функціональної будови СНЩС в залежності від віку дитини.
- Визначення термінів «артрит», «контрактура», «анкілоз», «вторинний деформуючий остеоартроз».
- Основні етіологічні чинники виникнення гострих та хронічних захворювань СНЩС.
- Основні клінічні прояви гострого та хронічного артриту, вторинного деформуючого остеоартрозу, анкілозу.
- Основні та додаткові методи обстеження дитини з захворюваннями СНЩС.
- Рентгенологічну картину СНЩС в нормі, та її зміни при гострих та хронічних захворюваннях.
- Лікувальну тактику при гострих та хронічних захворюваннях СНЩС.
- Групи лікарських засобів, які застосовуються при лікуванні гострих та хронічних запальних процесів СНЩС, механізм їх дії.
- Фізіотерапевтичні методи лікування захворювань СНЩС.
- Принципи хірургічних втручань при деформуючому остеоартрозі і анкілозі.
- Ускладнення захворювань СНЩС та їх профілактику.
- Топографічну анатомію та розташування вивідних протоків великих та малих слинних залоз.
- Класифікацію запальних захворювань слинних залоз у дітей.
- Етіологічні чинники, що призводять до виникнення запальних захворювань слинних залоз у дітей та методи їх профілактики.
- Клінічні прояви та диференційно-діагностичні ознаки гострих та хронічних запальних захворювань слинних залоз у дітей.
- Клінічні прояви захворювань, з якими проводиться диференційна діагностика запальних захворювань слинних залоз.
- Методи обстеження хворих з захворюваннями слинних залоз.
- Принципи лікування та реабілітації хворих з гострими та хронічними запальними захворюваннями слинних залоз.
- Анатомо-фізіологічні особливості будови м'яких тканин ЩЛД у дитячому віці.
- Класифікація ушкоджень м'яких тканин ЩЛД. У дітей.
- Особливості обстеження з пошкодженнями м'яких тканин ЩЛД.
- Основні принципи первинної хірургічної обробки ран (слизової оболонки і шкіри обличчя).
- Методи лікування травм м'яких тканин у дитячому віці.
- Класифікація пошкоджень зубів у дітей.

- Особливості обстеження дітей з різними травмами зубів.
- Класифікація травматичних пошкоджень кісток ЩЛД у дітей.
- Клініка та діагностика переломів щелеп.
- Реабілітація хворих з пошкодженнями ЩЛД у дітей.
- Топографо-анатомічні ділянки обличчя, їх межі та сполучення.
- Особливості перебігу фурункулів, карбункулів з локалізацією в ЩЛД.
- Визначення термінів «фурункул», «карбункул», «фурункульоз».
- Класифікацію фурункулів, карбункулів ЩЛД.
- Клінічні прояви фурункулів та карбункулів ЩЛД.
- Нормальний склад периферійної крові у дітей різного віку та зміни показників її при фурункулах, карбункулах ЩЛД.
- Загальні положення хірургічного лікування фурункулів та карбункулів ЩЛД, лінії розтинів залежно від їх локалізації.
- Принципи медикаментозної терапії фурункулів, карбункулів ЩЛД
- Застосування фізіотерапевтичних методів лікування фурункулів ЩЛД, механізм їх дії та призначення в залежності від перебігу процесу.
- Ускладнення фурункулів, карбункулів ЩЛД та їх профілактику.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Дитяча хірургічна стоматологія” студент повинен вміти:

- Провести клінічне обстеження хворого. Визначити покази та протипокази до виду знеболення необхідного хірургічного втручання.
- Вибрати метод місцевого знеболення відповідно до віку дитини і необхідного хірургічного втручання.
- Вміти провести алергічну пробу на анестетик та оцінити її результат.
- Володіти технікою виконання ін'єкційних анестезій, з урахуванням віку дитини та виду хірургічного втручання.
- Провести профілактичні заходи та лікування ускладнень, які можуть виникати під час та після проведення знеболення.
- Провести клінічне обстеження хворого. Визначити показання та протипоказання до видалення зубів.
- Вибрати хірургічний інструментарій для видалення зуба відповідно до його анатомічної будови.
- Видалити ТЗ та ПЗ.
- Надати рекомендації батькам дитини після операції видалення зуба.
- Складати план попередньої підготовки до видалення зубів у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.
- Обрати інструментарій і зупинити кровотечу, яка виникла під час та після видалення зуба.
- Провести профілактичні заходи та лікування місцевих ускладнень, які виникають під час та після видалення зуба.
- Провести обстеження дитини, хворої на періостит щелепи.
- Призначити та інтерпретувати результати рентгенологічного обстеження пацієнта з хронічним та за показаннями з гострим періоститом.
- Призначити та оцінити результати лабораторних аналізів дитини, хворої на гострий періостит.
- Скласти план лікування дитини, хворої на гострий та хронічний періостит щелепи.
- Визначити показання до ендодонтичного лікування або видалення «причинного» зуба у разі одонтогенного періоститу.
- Визначити вид знеболення для проведення оперативного втручання у дитини з періоститом. Провести провідникове та інфільтраційне знеболення.
- Виконати за показаннями видалення зуба та періостотомію, дренажування осередку.
- Призначити за показаннями медикаментозну терапію.

- Скласти план реабілітації дитини, хворої на гострий та хронічний періостит щелепи.
- Діагностувати гострий одонтогенний остеомиєліт щелеп.
- Діагностувати гострий гематогенний остеомиєліт щелеп.
- Проводити диференційну діагностику гострих остеомиєлітів щелеп з періоститами, абсцесами, флегмонами відповідних локалізацій, саркомою Юїнга.
- Оцінити результати лабораторних та рентгенологічних досліджень при остеомиєлітах щелеп.
- Призначити комплекс лікувальних заходів при гострих остеомиєлітах.
- Визначити лікувальну тактику при гострому гематогенному остеомиєліті щелеп.
- Обрати метод знеболення при лікуванні гострих остеомиєлітів.
- Виконати видалення причинного зуба та періостотомію щелеп при лікуванні гострих остеомиєлітів.
- Діагностувати хронічний одонтогенний остеомиєліт щелеп.
- Проводити диференційну діагностику загострення хронічних остеомиєлітів щелеп з періоститами, абсцесами, флегмонами відповідних локалізацій, саркомою Юїнга.
- Проводити диференційну діагностику хронічного одонтогенного остеомиєліту щелеп у дітей з пухлинами та пухлиноподібними новоутвореннями одонтогенного та остеогенного походження.
- Оцінити результати лабораторних та рентгенологічних досліджень при остеомиєлітах щелеп.
- Призначити комплекс лікувальних заходів при хронічних остеомиєлітах.
- Обрати метод знеболення при лікуванні хронічних остеомиєлітів.
- Виконати видалення причинного зуба та періостотомію щелеп при лікуванні хронічних остеомиєлітів.
- Провести обстеження основних груп лімфатичних вузлів у дітей.
- Виявити наявність ознак запалення лімфатичного вузла.
- Розшифрувати дані додаткових методів досліджень (крові, сечі, УЗД).
- Діагностувати гострий серозний та гострий гнійний лімфаденіт.
- Діагностувати хронічний гіперпластичний лімфаденіт.
- Діагностувати хронічний гнійний лімфаденіт.
- Провести диференційну діагностику гострого серозного та гострого гнійного лімфаденіту між собою.
- Провести диференційну діагностику хронічних форм лімфаденітів між собою, з пухлинами, пухлиноподібними новоутвореннями або метастазами злоякісної пухлини.
- Призначити комплексне лікування дитини з гострим лімфаденітом.
- Обрати тактику лікування хронічних гіперпластичних лімфаденітів.
- Проводити обстеження дитини з абсцесом та флегмоною.
- Призначити та проаналізувати результати дослідження крові та сечі дітей у різні вікові періоди та залежно від перебігу запального процесу.
- Проводити диференційну діагностику поверхневих та глибоких абсцесів та флегмон ЩЛД.
- Обрати хірургічну тактику лікування абсцесів та флегмон ЩЛД різної локалізації.
- Проводити розтин поверхневих абсцесів з локалізацією в межах однієї ділянки, встановити та замінити дренаж.
- Призначити комплексну медикаментозну терапію дітям з абсцесами та флегмонами ЩЛД.
- Обрати препарати для місцевого лікування абсцесів та флегмон з урахуванням фази ранового процесу.
- Призначити фізіотерапевтичні методи лікування в залежності від фази ранового процесу.
- Провести клінічне обстеження дитини із захворюванням СНЩС (опитування, огляд, пальпація, визначити обсяг рухів).

- Призначити додаткові методи обстеження та інтерпретувати їх дані (ортопантомограма, МРТ, КТ, ЗДКТ).
- Проводити диференційну діагностику гострих та хронічних запальних захворювань СНЩС.
- Визначати лікувальну тактику при гострих та хронічних запальних захворюваннях СНЩС в залежності від віку дитини.
- Визначити лікувальну тактику при ВДОВА та кістковому анкілозі.
- Вміти обстежити дитину, в якій виявлені ознаки захворювання слинних залоз.
- Вміти діагностувати наявність запального процесу у слинній залозі (епідемічний, вірусний, бактеріальний сіаладеніт; паренхіматозний та інтерстиційний сіаладеніт, калькульозний субмаксиліт).
- Провести диференційну діагностику між гострими та хронічними сіаладенітами, інш. запальними захворюваннями цієї ділянки, а також із пухлинами, пухлиноподібними новоутвореннями даної локалізації.
- Вміти інтерпретувати результати додаткових методів діагностики при захворюваннях слинних залоз (лабораторні показники крові, слини; УЗД; сіалографії).
- Призначити схему лікування при гострих захворюваннях слинних залоз (епідемічний, вірусний, бактеріальний сіаладеніт).
- Призначити схему лікування при хронічних захворюваннях слинних залоз (паренхіматозний та інтерстиційний сіаладеніт, калькульозний субмаксиліт).
- Провести профілактичні лікувальні заходи при хронічних захворюваннях слинних залоз.
- Класифікація пошкоджень м'яких тканин ЩЛД у дітей.
- Особливості обстеження дітей з пошкодженнями м'яких тканин ЩЛД.
- Методи лікування травм м'яких тканин у дитячому віці.
- Основні принципи первинної хірургічної обробки ран.
- Класифікація пошкоджень зубів у дітей.
- Класифікація травматичних пошкоджень кісток ЩЛД у дітей.
- Клініка та діагностика переломів щелеп.
- Профілактика дитячого травматизму.
- Провести обстеження дитини та діагностувати фурункули та карбункули ЩЛД у дітей.
- Провести диференційну діагностику між фурункулом та карбункулом ЩЛД.
- Провести диференційну діагностику між абсцесом (флегмоною) та фурункулом (карбункулом) ЩЛД.
- Призначити додаткові методи обстеження та оцінити їх результати.
- Вибрати умови лікування, хірургічну тактику, метод знеболення.
- Призначити медикаментозне лікування дітям з фурункулами та карбункулами ЩЛД.
- Призначити фізіотерапевтичні методи при лікуванні фурункулів та карбункулів, залежно від клінічного перебігу.
- Проводити профілактику ускладнень фурункулів та карбункулів.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться

90 академічних годин, або 3 кредити ЄКТС.

Програма навчальної дисципліни структурована темами:

Тема № 1: Анатомо-фізіологічні особливості розвитку та будови тканин і органів щелепно-лицевої ділянки у дітей. Знеболювання хірургічних втручань в щелепно-лицевій ділянці у дітей в умовах амбулаторії та стаціонару. Видалення тимчасових та постійних зубів у дітей.

Тема № 2: Одонтогенний та неодонтогенний, гострий та хронічний періостити щелеп. Клініка, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічне лікування. Ускладнення, їх лікування та профілактика.

Тема № 3: Гострий одонтогенний остеомиєліт щелеп у дітей. Гострий неодонтогенний остеомиєліт щелеп у дітей. Хронічний остеомиєліт щелеп у дітей

Тема № 4: Одонтогенні, неодонтогенні абсцеси та флегмони ЩЛД. Класифікація, клініка та діагностика залежно від локалізації запального вогнища. Диференційна діагностика. Хірургічне лікування та його ускладнення. Загальні положення комплексного лікування.

Тема № 5: Запальні одонтогенні кісти щелеп від тимчасових та постійних зубів. Клінічний перебіг, діагностика, диференційна діагностика. Методи лікування.

Тема № 6: Гострі та хронічні, одонтогенні та неодонтогенні лімфаденіти ЩЛД. Ускладнення та їх профілактика.

Тема № 7: Гострі (епідемічний та неепідемічний паротит, калькульозний та некалькульозний субмаксиліт), хронічні (паренхіматозний та інтерстиційний субмаксиліт) захворювання слинних залоз у дітей. Клініка, діагностика, лікування та профілактика захворювань слинних залоз у дітей.

Тема № 8: Гострі та хронічні запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС) у дітей. Вторинний деформуючий артроз (ВДОА), анкілоз. Причини розвитку, діагностика, диференційна діагностика, клінічний перебіг. Принципи та етапи хірургічного, медикаментозного лікування. Реабілітація таких хворих.

Тема № 9: Травматичні пошкодження м'яких тканин. Опіки, відмороження. Травматичні пошкодження кісток ЩЛД та зубів у дітей. Клініка, діагностика, лікування.

Тема № 10: Фурункули та карбункули ЩЛД. Класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Ускладнення та їх профілактика. **Контроль засвоєння практичних навичок. Підсумкове заняття (диференційний залік)**

3. Структура навчальної дисципліни

(3 кредити, 90 годин : 6 год. лекцій, 38 год. практичних занять / 46 год. СРС)

Назви тем занять	Кількість годин		
	Усього	У тому числі	
		Практичні заняття	Самостійна робота
Тема1. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку та будови тканин і органів щелепно-лицевої ділянки у дітей. Знеболювання хірургічних втручань в щелепно-лицевій ділянці у дітей в умовах амбулаторії та стаціонару. Видалення тимчасових та постійних зубів у дітей.	10	4	6
Тема2. Одонтогенний та неодонтогенний, гострий та хронічний періостити щелеп. Клініка, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічне лікування. Ускладнення, їх лікування та профілактика.	8	4	4
Тема № 3: Гострий одонтогенний остеомиєліт щелеп у дітей. Гострий неодонтогенний остеомиєліт щелеп у дітей. Хронічний остеомиєліт щелеп у дітей.	8	4	4
Тема № 4: Одонтогенні, неодонтогенні абсцеси та флегмони ЩЛД. Класифікація, клініка та діагностика залежно від локалізації запального вогнища. Диференційна діагностика. Хірургічне лікування та його ускладнення. Загальні положення комплексного лікування.	10	4	6
Тема № 5: Запальні одонтогенні кісти щелеп від тимчасових та постійних зубів. Клінічний перебіг, діагностика, диференційна діагностика. Методи лікування.	8	4	4
Тема № 6: Гострі та хронічні, одонтогенні та неодонтогенні лімфаденіти ЩЛД. Ускладнення та їх профілактика.	8	4	4
Тема № 7: Гострі (епідемічний та неепідемічний паротит, калькульозний та некалькульозний субмаксиліт), хронічні (паренхіматозний та інтерстиційний	8	4	4

субмаксиліт) захворювання слинних залоз у дітей. Клініка, діагностика, лікування та профілактика захворювань слинних залоз у дітей.			
Тема № 8: Гострі та хронічні запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС) у дітей. Вторинний деформуючий артроз (ВДОА), анкілоз. Причини розвитку, діагностика, диференційна діагностика, клінічний перебіг. Принципи та етапи хірургічного, медикаментозного лікування. Реабілітація таких хворих.	8	4	4
Тема № 9: Травматичні пошкодження м'яких тканин. Опіки, відмороження. Травматичні пошкодження кісток ЩЛД та зубів у дітей. Клініка, діагностика, лікування.	9	3	6
Тема № 10. Фурункули та карбункули ЩЛД. Класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Ускладнення та їх профілактика. Контроль засвоєння практичних навичок. Підсумкове заняття (диференційний залік)	7	3	4
Всього годин	84	38	46

4.Теми лекцій

№	ТЕМА	Кількість годин
1	Анатомо- фізіологічні особливості розвитку та будови тканин і органів щелепно- лицевої ділянки у дітей. Місцеве та загальне знеболення у дітей . Покази, протипокази до видалення зубів у дітей, техніка виконання; інструментарій, особливості видалення тимчасових та постійних зубів у дітей, профілактика ускладнень.	2
2	Запальні процеси кісток та м'яких тканин щлд у дітей (періостит, остеомієліт, лімфаденіти, абсцеси, запальний інфільтрат, флегмони). Захворювання слинних залоз у дітей. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика та лікування.	2
3	Травматичні пошкодження кісток ЩЛД та м'яких тканин у дітей. Патогномонічні клінічні ознаки травматичних пошкоджень кісток ЩЛД та м'яких тканин у дітей. Методи діагностики. Лікування та наслідки травматичних пошкоджень м'яких тканин обличчя у дітей.	2
	Всього годин	6

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарських занять немає	

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Лабораторних занять немає</i>	

7. Індивідуальні завдання не передбачені.

8. Завдання для самостійної роботи

№ п/п	Тема заняття	години	Види контролю
1.	Намалювати схеми - малюнки іннервації та васкуляризації зубів верхньої та нижньої щелепи	4	Поточний контроль
2.	Скласти таблицю показів та протипоказів до загального наркозу	4	Поточний контроль
3.	Виписати рецепти місцевоанестезуючих препаратів для дітей різного віку	4	Поточний контроль
4.	Скласти схему диференційної діагностики одонтогенних гострих запальних процесів ЩЛД у дітей (періостит, остеомиєліт, абсцес, флегмона, лімфаденіт)	4	Поточний контроль
5.	Скласти схему диференційної діагностики одонтогенних хронічних запальних процесів ЩЛД у дітей (періостит, остеомиєліт, абсцес, флегмона, лімфаденіт)	4	Поточний контроль
6.	Намалювати схеми раціональних розтинів в ділянці голови та шиї при наявності запальних процесів у м'яких тканинах.	4	Поточний контроль
7.	Намалювати схему операцій цитотомії та цистектомії	4	Поточний контроль
8.	Виписати рецепти медикаментів, які використовують при лікуванні запальних процесів ЩЛД у дітей.	4	Поточний контроль
9.	Намалювати схему топографічного розташування великих слинних залоз, місце розташування їх вивідних протоків	4	Поточний контроль
10.	Скласти схему дифіагностики захворювань скронево-нижньощелепового суглобу з іншими захворюваннями	4	Поточний контроль
11.	Скласти таблицю діагностичних симптомів та методик лікування основних захворювань суглобу (артрит, артроз)	4	Поточний контроль
12.	Скласти схему необхідних реанімаційних заходів при невідкладних станах (анафілактичний шок, колапс, запаморочення)	2	Поточний контроль
	ВСЬОГО	46	

9. Методи навчання

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:

- а) лекції;
- б) практичні заняття;
- в) самостійна робота студентів (СРС);
- г) індивідуальні завдання (ІДРС).

Тематичні плани лекцій, практичних занять, СРС та ІДРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, що входять до складу дисципліни “*Дитяча хірургічна стоматологія*”.

Теми **лекційного курсу (6 тем)** розкривають найважливіші проблемні питання відповідних розділів дисципліни “*Дитяча хірургічна стоматологія*”.

Тривалість **практичних занять – 4 академічні години** (180 хвилин).

10. Методика організації практичних занять

з дисципліни “*Дитяча хірургічна стоматологія*” передбачає:

1. Контроль СР студента при підготовці до теми поточного практичного заняття шляхом перевірки письмового виконання студентом у Робочому зошиті самостійної роботи відповідних завдань – **20 хвилин**.
2. Тестовий контроль (*рівня а–2*) вихідного рівня знань і визначення ступеню готовності студентів до заняття - **20 хвилин**, розбір тестів та обґрунтування правильних відповідей - **20 хвилин**.
3. Індивідуальне усне опитування студентів, роз’яснення окремих питань теми поточного заняття, відповіді на запитання студентів – **40 хвилин**.
4. Впродовж **40 хвилин** студенти самостійно на фантомах опрацьовують певні стоматологічні маніпуляції.
5. Контроль кінцевого рівня знань студентів – **40 хвилин**. Проводиться у вигляді вирішення тестових завдань (*рівня а–3*) або індивідуального усного опитування, вирішення ситуаційних задач.

Закінчуючи практичне заняття, викладач підводить його підсумки, дає студентам завдання для самостійної роботи, вказує на вузлові питання наступної теми і пропонує список рекомендованої літератури для самостійного опрацювання.

Для реалізації вище зазначеної методики організації практичних занять на першому занятті кожному студенту надається докладний **план роботи впродовж періоду вивчення дисципліни**, а також забезпечуються умови для його виконання. Цей план включає:

- перелік теоретичних знань з дисципліни, що має засвоїти студент;
- перелік практичних навичок, що повинен виконати кожен студент впродовж вивчення дисципліни;
- алгоритми виконання основних стоматологічних маніпуляцій на фантомах, моделях або видалених тимчасових і постійних зубах, що знаходяться на різних етапах формування коренів;
- робочий зошит для самостійної роботи студента (СРС) при підготовці до практичних занять, у якому слід **письмово** виконати всі завдання.

11. Самостійна робота студентів (СРС) передбачає:

- підготовку до практичних занять;
- самостійне опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять, але контролюються та оцінюються викладачем під час проведення підсумкового заняття;
- індивідуальну дослідницьку роботу (ІДРС), участь у роботі наукового студентського гуртка, науково-практичних студентських конференціях тощо;
- підготовку до диференційного заліку.

12. Методи контролю

Порядок оцінювання навчальної діяльності студентів з дисципліни регламентовано “Інструкцією щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу” (затвердженої МОЗ України від 15.04.2014 р.).

13. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Виставлені за

традиційною шкалою оцінки в кінці семестру конвертуються у бали.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 72 балів.

Поточне оцінювання навчальної діяльності студента на кожному практичному занятті здійснюється відповідно до конкретних цілей кожної теми.

Оцінка поточної навчальної діяльності на практичному занятті складається з:

1) Оцінки самостійної роботи студента (СРС) при підготовці до практичного заняття. Вона здійснюється шляхом перевірки письмового виконання завдань, викладених у Робочому зошиті, для підготовки до кожної теми. Питома вага оцінки за конспект з домашнім завданням становить 25% від загальної оцінки за заняття в балах. Якщо студент не виконав завдання для СРС і не надав конспект на перевірку викладачеві, то традиційна оцінка за заняття буде нижчою на **1 бал**.

2) Оцінки рівня знань студентів, який здійснюється шляхом вирішення 10 тестових завдань формату А (рівень \wedge - 2) або оцінки відповідей на контрольні теоретичні запитання.

Оцінка "5" виставляється за цей етап заняття у разі, коли студент правильно відповів на 81-100 % тестових завдань або дав правильні, повні відповіді на 3 контрольних запитання викладача.

Оцінка "4" виставляється, коли студент правильно відповів на 71-80% тестових завдань або дав правильні, повні відповіді на 2 контрольних запитання викладача і одну неповну або неточну відповідь - на третє.

Оцінка "3" виставляється, коли студент правильно відповів на 61-70% тестових завдань або дав правильну відповідь на одне контрольне запитання викладача і дві неповні або неточні відповіді - на два запитання.

Оцінка "2" виставляється, коли студент правильно відповів менше, ніж на 60% тестових завдань, дав правильну відповідь тільки на одне або не відповів на жодне контрольне запитання викладача

3) Оцінки оволодіння практичними навичками відповідно до професійних алгоритмів під час основного етапу практичного заняття. Проводиться під час опрацювання студентом практичної навички на фантомі або при письмовому викладенні алгоритму її виконання.

Оцінка "5" виставляється за цей етап заняття у разі, коли студент правильно, у відповідності до професійного алгоритму, виконав на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Оцінка "4" виставляється, коли студент знає послідовність дій відповідно до професійного алгоритму, з незначними помилками виконав на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття. **Оцінка "3"** виставляється, коли студент не в повному обсязі знає професійний алгоритм виконання тієї або іншої маніпуляції, Припускається помилка при виконанні на фантомі стоматологічної маніпуляції, передбаченої метою практичного заняття.

Оцінка "2" виставляється, коли студент не знає професійного алгоритму виконання стоматологічної маніпуляції, не може виконати на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання диференційований залік.

Семестровий диференційований залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з навчальної дисципліни на підставі поточного контролю та виконаних індивідуальних тестових завдань на останньому занятті.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Для дисциплін формою підсумкового контролю яких є диференційований залік: **Оцінка з дисципліни, яка завершується диференційованим заліком** визначається, як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за виконання індивідуальних тестових завдань на останньому занятті (не менше 50).

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів (120 балів за поточну діяльність + 80 балів за диференційований залік)

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 122 балів(72 балів за поточну діяльність + 50 балів за диференційований залік).

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$\square = \frac{CA \times 120}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються диференційним заліком

4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна Шкала
5	120	4,45	107	3,91	94	3,37	81
4,65	119	4,41	106	3,87	93	3,33	80
4,91	118	4,37	105	3,83	92	3,29	79
4,87	117	4,33	104	3,79	91	3,25	78
4,83	116	4,29	103	3,74	90	3,2	77
4,79	115	4,25	102	3,7	89	3,16	76
4,75	114	4,2	101	3,66	88	3,12	75
4,7	113	4,16	100	3,62	87	3,08	74
4,66	112	4,12	99	3,58	86	3,04	73
4,62	111	4,08	98	3,54	85	3	72
4,58	110	4,04	97	3,49	84	Менше 3	Недостатньо
4,54	109	3,99	96	3,45	83		
4,5	108	3,95	95	3,41	82		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Методичне забезпечення (навчальний контент(конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи, питання, задачі або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів, комплексної контрольної роботи, післятестастійного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни)

Методичне забезпечення дисципліни

1. Тексти лекцій із дисципліни
2. Методичні розробки практичних занять для викладачів - відповідно до кількості тем.
3. Комплекти тестових завдань (для контролю початкового і кінцевого рівня знань) - відповідно до кількості тем.
4. Методичні розробки для організації самостійної роботи студентів при підготовці до практичних занять – відповідно до кількості тем.
5. Робочий зошит для студентів .
6. Алгоритми виконання стоматологічних маніпуляцій на фантомах.
7. Перелік теоретичних питань (60 питань) до диференційованого заліку з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.
8. Перелік практичних навичок (20 навичок) до диференційованого заліку з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.
9. 80 тестових завдань (у 6-ти варіантах) до диференційованого заліку з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.

14. Рекомендована література

Базова

1. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підручник/ Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.Л.; за ред. Л.В.Харькова. – К.: ВСВ “Медицина”, 2015, 496
2. Л.В.Харьков, Л.М.Яковенко, Л.О.Хоменко, Н.В.Біденко Осложнения заболеваний в хирургической и терапевтической стоматологии детского возраста/ ООО «Книга-плюс», 2014, 352 С.
3. Харьков Л.В., Яковенко Л.Н., Кава Т.В. «Справочник хирурга-стоматолога», Книга-плюс, 2013, 374 С.
4. Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова И.Л. Атлас хирургических стоматологических заболеваний у детей. Киев. «Книга-плюс», «Ничлава», 2012, 501 С.
5. Стоматологічний діагноз (за МКХ-10): навчальний посібник / В. А. Кльомін, П. В. Іщенко, І. В. Борисова [та ін.]. – Київ : Медицина , 2015, 214 С. : іл.
6. Алгоритми виконання стоматологічних маніпуляцій з дисципліни “Дитяча хірургічна стоматологія” до комплексного практично-орієнтованого державного іспиту зі стоматології / за ред. Л.М. Яковенко. Київ: “Книга-плюс”, 2017. 40 с.

Допоміжна

1. Старченко І.І., Филенко Б.М., Черняк В.В. Патоморфологія основних захворювань щелепно-лицевої ділянки. Вінниця: “Книга-плюс”, 2019. 124 с.
2. Нагірний Я.П. та ін. Алгоритми виконання практичних навичок з хірургічної стоматології. [навч.-метод. посіб. для студентів стомат. ф-тів ВНЗ МОЗ України]. Тернопіль: ТДМУ: Укрмедкнига, 2017. 102 с.
3. Оперативна хірургія і топографічна анатомія голови та шиї [базовий підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України IV рівня акредитації] / за ред. В.І. Півторака; О.М. Проніної. Вінниця: «Нова Книга», 2016. 310 с.
4. Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. Анатомія людини [навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації]. Вінниця: «Нова Книга», 2018. 639 с.
5. Леся Матешук-Вацеба. Нормальна анатомія. Вінниця: «Нова книга», Львів: «НТШ», 2019. 431 с.
6. Timofeiev O.O., Fesenko I.I. Anesthesia in Oral and Maxillofacial Surgery. Kyiv: OMF Publishing, 2016. 128 p.
7. Tsyhykalo O.V. Topographical anatomy and operative surgery. Vinnytsia: «Nova knyha», 2018. 528 p.
8. Анестезіологія та інтенсивна терапія. 2-е видання [підручник для студентів медичних закладів вищої освіти] / Глумчер Ф.С., Чепкий Л.П., Усенко Л.В. та ін.; за ред. Ф.С. Глумчера. Київ: Медицина, 2019. 360 с.
9. Тимофеев А.А., Фесенко Е.И. Секреторная функция больших и малых слюнных желез у больных с переломами нижней челюсти. Современная стоматология. 2015. №3 (77). С. 83-88.
10. Тимофеев А.А., Фесенко Е.И., Черняк О.С. История и основы ультразвукового метода обследования. Современная стоматология. 2016. №1 (80). С. 96-99.
11. Тимофеев А.А., Беридзе Бека. Ретроспективный анализ историй болезни больных с заболеваниями поднижнечелюстных желез по данным клиники челюстно-лицевой хирургии. Современная стоматология. 2016. №1 (80). С. 108-114.
12. Ткаченко П.І., Білоконь С.О., Митченко М.П., Гуржій О.В. Запальні процеси щелепно-лицевої ділянки у дітей. Полтава-Чернівці: БДМУ, 2014. 192 с.
13. Ткаченко П.І., Білоконь С.О., Гуржій О.В. та ін. Дитяча хірургічна стоматологія. Амбулаторний прийом [навч.-посіб. для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів]. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. 102 с.
14. Клініко-морфологічні аспекти аномалій розвитку зубів: монографія / П.І. Ткаченко, І.І.Старченко, С.О. Білоконь, О.В. Гуржій. Полтава, ТОВ «АСМІ», 2014. 80 с.
15. Тимофеев О.О. Щелепно-лицева хірургія. 2-ге видання [підручник для мед. ун-тів, інст.,акад., випр. Затверджено МОН]. Київ: Медицина, 2017. 752 с.
16. Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Хоменко Л.О., Біденко Н.В. Осложнения заболеваний в хирургической и терапевтической стоматологии детского возраста. Київ: «Книга-плюс», 2014. 352
17. Eckehard Kostka, Simon Meissner, Christian H. Finke, Manlio Mandirola and SaskiaPreissner. Multidisciplinary Treatment Options of Tooth Avulsion Considering Different Therapy Concepts, The Open Dentistry Journal, 2014, 8, 180-183 p.
18. Тимофеев А.А. Челюстно-лицевая хирургия. 2-ге изд [учебник для мед. ВУЗ IVур. аккр. перераб. и доп. Утверждено МОН. Киев: Медицина, 2017. 800 с.
19. Невідкладна допомога в практичній хірургічній стоматології (методичні вказівки) / уклад. Я.Е. Варес та ін. Львів, 2014. 34 с.
20. Pediatric oral and maxillofacial surgery. 2nd edition: a textbook for students of higher medical educational institutions / L.V. Kharkov, L.M. Yakovenko, N.V. Kiselyova; ed by L.V. Kharkov. Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2020. 104 с.
21. Local Anesthesia in Dentistry. Edition by Jacques A. Vaart, Henk S. Brand. Springer; 2nd ed. 2017 edition (June 8, 2017), 204 p.
22. Терапевтична стоматологія. Том 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології. / Данилевський М.Ф., Борисенко А.В., Сідельнікова Л.Ф. та ін.; за ред. А.В. Борисенка. Київ: Медицина, 2017. 360 с.

23. The influence of traumatic occlusion on the repair process for teeth following subluxation. 2017, M. F. Amaral, C. Vinicius, L. Debortoli, W. Roberto Poi, S. R. Panzarini, D. A. Brandini, doi: 10.1111/edt.12330
24. Мазур І.П., Хайтович М.В., Голопихо Л.І. .Клінічна фармакологія та фармакотерапія в стоматології. 2-е видання. Київ: Медицина, 2019. 376 с.
25. Мельник В.С., Горзов Л.Ф., Халак Р.О. (М 38) Дитяча хірургічна стоматологія: Навчальний посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. – 92 с.
26. Лихота А.М., Коваленко В.В. Військова стоматологія:Навчальний посібник. – УВМА, АграрМедіаГруп,2016.-284с.

Літератури для самостійного опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять

1. . Заболевания слизистой оболочки полости рта, Данилевский Н. Ф., Несин А. Ф., Леонтьев В. К., К., Медицина ,2013, 632С.
2. Туберкулез, ВИЛ – инфекция/СНІД, В. Ф. Москаленко, Р. Г. Процюка, К., “Медицина”, 2009, 424 С.
3. Анестезіологія та інтенсивна терапія : [підручник для студентів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації] / за ред. Ф.С. Глумчера ; Фелікс Семенович Глумчер, Леонард Петрович Чепкий, Людмила Василівна Усенко та ін. - К. : Медицина, 2010. - 336 С.: іл. - Бібліогр.: 335 С.
4. Кононенко Ю.Г., Рожко М.М., Рузін Г.П. – Місцеве знеболення при амбулаторних стоматологічних втручаннях, Івано-Франківськ, «Книга-плюс», 2011, 881 С.
5. Мочалов Ю.О. Оптимізація процесу рубцювання після операційних ран шкіри у дітей із вродженою та набутою патологією щелепно-лицевої ділянки (Автореф. дис... док.мед.наук: /14.01.22/ /МОЗУ; НМУ ім.О.О.Богомольця. - К., 2013, 182 С.
6. WHO Organization Classification of Tumors. Pathology and Genetics of Head and Neck Tumors. – IARCPress, Lyon, 2005, 435 p.